



1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015755	Rosalía de Castro	Santiago de Compostela	2016/2017

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC03	Animación sociocultural e turística	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1124	Dinamización grupal	2016/2017	6	123	123

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	PABLO ALEN FEAL
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión departamento



2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este profesional exerce súa actividade no sector de servizos á comunidade: desenvolvemento comunitario e información xuvenil; no sector dos servizos culturais: de lectura e información, de tecnoloxía da información e da comunicación, de recursos e produtos culturais diversos; no sector de servizos turísticos e no sector do ocio e tempo libre: de actividades lúdicas e deportivas, medioambientais e de aire libre.

Súas saídas profesionais máis importantes son:

Coordinador de programas de intervención específicos (por idades ou sectores de intervención), animador de equipamentos especializados: ludotecas, centros culturais e cívicos, albergues e campamentos, animador comunitario, animador/monitor cultural, animador/monitor de tempo libre, animador hospitalario, etc.

Entre as funcións e actividades máis importantes destacan a:

Organización, planificación e xestión dunha pequena empresa de actividades de tempo libre e socioeducativas.

Organización, dinamización e avaliación de proxectos de intervención comunitaria.

Organización, dinamización e avaliación de proxectos de animación sociocultural.

Organización, dinamización e avaliación de proxectos de ocio e tempo libre.

Referentes as perspectivas laborais, dado o contexto social no que vivimos, cada vez dáse máis importancia as actividades realizadas no tempo libre. Por esa razón prevése unha demanda importante destes profesionais realizando actividades de servizos sociais, actividades asociativas, servizos culturais, actividades en ferias e parques de atraccións, ou ben en calquera estrutura ou organización empresarial que implique a realización de actividades de intervención comunitaria, traballo con grupos, colectivos ou asociacións, programas de animación cultural ou de ocio e de tempo libre.

Os alumnos que rematen o ciclo tamén teñen a opción de seguir estudando:

Cursos de especialización profesional.

Outro ciclo de formación profesional de grado superior con a posibilidades de establecer convalidacións de módulos profesionais de acordo a normativa.

Enseñanzas Universitarias con a posibilidades de establecer convalidacións de acordo ca normativa vixente.

Os módulos profesionais deste ciclo formativo son os seguintes:

Primeiros auxilios.

Inglés.

Actividades de ocio e tempo libre.

Dinamización grupal.

Animación e xestión cultural.

Animación turística.

Metodoloxía da intervención social.

Desenvolvemento comunitario.

Información xuvenil.

Intervención socioeducativa con xóvenes.

Contexto da animación sociocultural.

Proxecto de animación sociocultural e turística.

Formación e orientación laboral.

Empresa e iniciativa emprendedora.

Formación en centros de traballo.



--



3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	El grupo como eje de intervención	Fundamentación teórica de la asignatura.	20.5	16
2	Dinámicas	Realización de diferentes prácticas de la asignatura.	20.5	16
3	Etapas del grupo	Trabajo sobre las etapas del grupo de Pallarés.	20.5	20
4	Formación de grupos	Desarrollo de técnicas sociométricas.	20.5	16
5	Dinámicas	Realización de diferentes prácticas de la asignatura.	20.5	16
6	Evaluación de los procesos del grupo	Evaluación y relación con la competencia social.	20.5	16



4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	El grupo como eje de intervención	20.5

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	NO
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.2 Caracterizouse o ámbito de intervención da titulación de técnico superior
CA1.3 Valoráronse as necesidades de intervención no grupo
CA1.4 Relacionáronse os procesos de cognición social coa creación de grupos
CA1.5 Valoráronse os motivos sociais de participación nun grupo
CA2.1 Caracterizouse a estrutura dun grupo
CA2.2 Identificáronse as fases dun grupo
CA2.5 Utilizáronse métodos activos para xerar a participación dentro do grupo
CA2.6 Organizáronse os espazos en función das características do grupo
CA3.1 Analizáronse os elementos do proceso de comunicación
CA3.3 Adaptáronse as técnicas de comunicación a contextos e grupos
CA3.4 Definíronse os estilos de comunicación que fan máis eficaz o proceso de comunicación en función do contexto
CA4.3 Utilizáronse técnicas participativas para dinamizar o equipo de traballo
CA4.4 Distribuíronse tarefas e cometidos entre compoñentes do grupo en relación coas capacidades de cadaquén
CA5.1 Analizáronse as principais fontes dos problemas e conflitos no funcionamento dos grupos

4.1.e) Contidos

Contidos



Contidos

Psicoloxía social aplicada a grupos.

Cognición social: análise de elementos relacionados (esquemas sociais e percepción social).

Grupo: características, elementos que o forman e tipos.

Principios de intervención con grupos: iniciación e dinamización de procesos grupais.

Importancia da participación na creación de grupos.

Procesos e estrutura dun grupo.

Fases de desenvolvemento dun grupo.

Fenómenos que afectan o grupo. Cohesión social: factores que favorecen a cohesión grupal.

Liderado: tipos; habilidades para o desenvolvemento do liderado.

Aplicación de técnicas de grupo: técnicas de presentación, de motivación, de traballo, de comunicación, de resolución de conflitos, e finais ou de avaliación.

Papel do persoal animador na iniciación e na dinamización de procesos grupais. Función relacional orientada ao mantemento dun grupo: seguimento grupal.

Importancia de garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer.

Proceso de comunicación. Características e funcións: interacción grupal, retroalimentación, comunicación interpersonal e comunicación en grandes grupos.

Aplicación das novas tecnoloxías para a comunicación.

Sistemas de comunicación.

Tipos de comunicación: verbal, non verbal e escrita.

Barreiras na comunicación. Dificultades máis habituais. Comunicación e persoas con discapacidade. Localización das barreiras no persoal animador, na poboación usuaria e no contexto. Estratexias de superación de barreiras e de potenciación da comunicación.

Técnicas de comunicación: adaptación a contextos e grupos.

Traballo en equipo: composición.

Comunicación horizontal e vertical no equipo de traballo.

Técnicas de motivación e apoio no desenvolvemento das funcións dos membros do equipo de traballo.

Técnicas de información, motivación e orientación dentro do equipo de traballo.

Conflitos individuais e colectivos no grupo. Causas e efectos na integración grupal. Carácter do conflito: funcional e disfuncional. Tipos de conflitos: de tarefas, de relacións e polos procesos.

Toma de decisións: fases do proceso.

Actitudes dos grupos ante os conflitos.

Técnicas para a xestión e a resolución de conflito. Negociación e mediación. Debate, resolución de problemas e reestruturación cognitiva. Técnicas e procedemento.

Importancia das estratexias de comunicación na solución de problemas grupais.

Avaliación da estrutura e procesos grupais: indicadores.



4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Dinámicas	20.5

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	NO
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Aplicáronse os principios de intervención con grupos
CA1.3 Valoráronse as necesidades de intervención no grupo
CA1.4 Relacionáronse os procesos de cognición social coa creación de grupos
CA1.7 Xustificouse a importancia do respecto mutuo na interacción dentro dun grupo
CA1.8 Aplicáronse técnicas participativas para a posta en marcha dos grupos, considerando os principios de intervención grupal
CA2.1 Caracterizouse a estrutura dun grupo
CA2.2 Identifícanse as fases dun grupo
CA2.3 Aplicáronse técnicas de grupo para cada fase en que se ache o grupo
CA2.4 Propuxéronse medidas para garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer
CA2.5 Utilizáronse métodos activos para xerar a participación dentro do grupo
CA2.6 Organizáronse os espazos en función das características do grupo
CA2.7 Adecuáronse os tempos á realización das técnicas de grupo
CA3.1 Analizáronse os elementos do proceso de comunicación
CA3.3 Adaptáronse as técnicas de comunicación a contextos e grupos
CA3.4 Definíronse os estilos de comunicación que fan máis eficaz o proceso de comunicación en función do contexto
CA4.1 Caracterizouse a situación de traballo do equipo e os perfís das persoas que o compoñen
CA4.2 Formuláronse os obxectivos do grupo de traballo



Crterios de avaliación
CA4.3 Utilizáronse técnicas participativas para dinamizar o equipo de traballo
CA4.5 Coordinouse a secuencia das tarefas das persoas compoñentes do grupo de traballo
CA4.8 Especificáronse tarefas de formación para os membros do grupo sobre as técnicas e os protocolos que garanten a seguridade nas actividades
CA5.2 Desenvolvéronse técnicas de xestión de conflitos de grupos dentro do grupo
CA5.5 Seguíronse as fases do proceso de toma de decisións

4.2.e) Contidos

Contidos
Motivación social: emocións e motivacións.
Principios de intervención con grupos: iniciación e dinamización de procesos grupais.
Métodos activos e técnicas de participación grupal en animación sociocultural e turística.
Aplicación de técnicas orientadas á creación de grupos en situación de lecer.
Procesos e estrutura dun grupo.
Fases de desenvolvemento dun grupo.
Fenómenos que afectan o grupo. Cohesión social: factores que favorecen a cohesión grupal.
Liderado: tipos; habilidades para o desenvolvemento do liderado.
Técnicas de dinámica de grupos como metodoloxía de intervención.
Aplicación de técnicas de grupo: técnicas de presentación, de motivación, de traballo, de comunicación, de resolución de conflitos, e finais ou de avaliación.
Organización de espazos, tempos e medios necesarios.
Papel do persoal animador na iniciación e na dinamización de procesos grupais. Función relacional orientada ao mantemento dun grupo: seguimento grupal.
Importancia de garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer.
Proceso de comunicación. Características e funcións: interacción grupal, retroalimentación, comunicación interpersonal e comunicación en grandes grupos.
Aplicación das novas tecnoloxías para a comunicación.
Elementos no proceso da comunicación.
Técnicas de comunicación: adaptación a contextos e grupos.
Habilidades sociais básicas de comunicación. Características xerais das habilidades básicas de comunicación. Pautas de conduta na atención a participantes. escoita activa.
Traballo en equipo: composición.
Comunicación horizontal e vertical no equipo de traballo.
Estratexias de distribución de tarefas e funcións.
Técnicas de motivación e apoio no desenvolvemento das funcións dos membros do equipo de traballo.
Técnicas de información, motivación e orientación dentro do equipo de traballo.
Supervisión e seguimento de tarefas e funcións.



Contidos

Conflictos individuais e colectivos no grupo. Causas e efectos na integración grupal. Carácter do conflito: funcional e disfuncional. Tipos de conflitos: de tarefas, de relacións e polos procesos.

Toma de decisións: fases do proceso.

Actitudes dos grupos ante os conflitos.

Técnicas para a xestión e a resolución de conflito. Negociación e mediación. Debate, resolución de problemas e reestruturación cognitiva. Técnicas e procedemento.

Importancia das estratexias de comunicación na solución de problemas grupais.

Avaliación da situación e da dinámica grupal.

Avaliación da competencia social.



4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Etapas del grupo	20.5

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	SI
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Aplicáronse os principios de intervención con grupos
CA1.3 Valoráronse as necesidades de intervención no grupo
CA1.6 Valorouse a importancia de implicar as persoas participantes na creación do grupo
CA1.7 Xustificouse a importancia do respecto mutuo na interacción dentro dun grupo
CA2.1 Caracterizouse a estrutura dun grupo
CA2.2 Identifícaronse as fases dun grupo
CA2.3 Aplicáronse técnicas de grupo para cada fase en que se ache o grupo
CA2.4 Propuxéronse medidas para garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer
CA2.5 Utilizáronse métodos activos para xerar a participación dentro do grupo
CA2.6 Organizáronse os espazos en función das características do grupo
CA2.7 Adecuáronse os tempos á realización das técnicas de grupo
CA2.8 Valorouse a importancia da utilización de dinámicas de grupo para interactuar con todos os membros do grupo
CA3.4 Definíronse os estilos de comunicación que fan máis eficaz o proceso de comunicación en función do contexto
CA3.5 Descríbense as habilidades de comunicación necesarias para favorecer o proceso de comunicación
CA3.6 Determináronse as técnicas de comunicación adecuadas á situación e atendendo á diversidade cultural e funcional, sobre todo ás situacións de discapacidade
CA4.4 Distribuíronse tarefas e cometidos entre compoñentes do grupo en relación coas capacidades de cadaquén
CA4.5 Coordinouse a secuencia das tarefas das persoas compoñentes do grupo de traballo



Criterios de avaliación
CA5.3 Desenvolvéronse habilidades sociais de solución de problemas dentro do grupo
CA5.4 Valoráronse as estratexias para a solución de problemas

4.3.e) Contidos

Contidos
<p>0Valoración do respecto mutuo como principio de interacción nun grupo.</p> <p>Cognición social: análise de elementos relacionados (esquemas sociais e percepción social).</p> <p>Grupo: características, elementos que o forman e tipos.</p> <p>Principios de intervención con grupos: iniciación e dinamización de procesos grupais.</p> <p>Importancia da participación na creación de grupos.</p> <p>Fenómenos que afectan o grupo. Cohesión social: factores que favorecen a cohesión grupal.</p> <p>Organización de espazos, tempos e medios necesarios.</p> <p>Papel do persoal animador na iniciación e na dinamización de procesos grupais. Función relacional orientada ao mantemento dun grupo: seguimento grupal.</p> <p>0Aplicación das novas tecnoloxías para a comunicación.</p> <p>Elementos no proceso da comunicación.</p> <p>Sistemas de comunicación.</p> <p>Estilos de comunicación. Asertividade.</p> <p>Traballo en equipo: composición.</p> <p>Coordinación e dinamización de equipos de traballo dentro dunha organización.</p> <p>Estratexias de distribución de tarefas e funcións.</p> <p>Condución de reunións: tipos de reunións e técnicas.</p> <p>Formación das persoas que forman parte do equipo sobre as normas de seguridade das actividades e das instalacións.</p> <p>Conflitos individuais e colectivos no grupo. Causas e efectos na integración grupal. Carácter do conflito: funcional e disfuncional. Tipos de conflitos: de tarefas, de relacións e polos procesos.</p> <p>Análise de estratexias e instrumentos para o estudo de grupos.</p>



4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Formación de grupos	20.5

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	NO
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO
RA6 - Avalía os procesos de grupo e a propia competencia social para o desenvolvemento das súas funcións profesionais, e identifica os aspectos susceptibles de mellora	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.4 Relacionáronse os procesos de cognición social coa creación de grupos
CA1.6 Valorouse a importancia de implicar as persoas participantes na creación do grupo
CA1.7 Xustificouse a importancia do respecto mutuo na interacción dentro dun grupo
CA2.4 Propuxéronse medidas para garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer
CA2.5 Utilizáronse métodos activos para xerar a participación dentro do grupo
CA2.6 Organizáronse os espazos en función das características do grupo
CA3.2 Seleccionáronse estratexias para superar barreiras de comunicación grupal
CA3.5 Descríbense as habilidades de comunicación necesarias para favorecer o proceso de comunicación
CA3.6 Determináronse as técnicas de comunicación adecuadas á situación e atendendo á diversidade cultural e funcional, sobre todo ás situacións de discapacidade
CA4.2 Formuláronse os obxectivos do grupo de traballo
CA4.4 Distribuíronse tarefas e cometidos entre compoñentes do grupo en relación coas capacidades de cadaquén
CA4.8 Especificáronse tarefas de formación para os membros do grupo sobre as técnicas e os protocolos que garanten a seguridade nas actividades
CA5.1 Analizáronse as principais fontes dos problemas e conflitos no funcionamento dos grupos
CA5.2 Desenvolvéronse técnicas de xestión de conflitos de grupos dentro do grupo
CA5.4 Valoráronse as estratexias para a solución de problemas
CA6.2 Aplicáronse técnicas de investigación social e sociométricas



Crterios de avaliación
CA6.3 Avaliouse a situación persoal e social de partida como profesional
CA6.4 Deseñáronse instrumentos de recollida de información
CA6.5 Rexistráronse os datos en soportes establecidos
CA6.6 Valoráronse os datos recollidos
CA6.7 Identifícanse as situacións que cumpra mellorar
CA6.8 Marcáronse as pautas de mellora

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>Psicoloxía social aplicada a grupos.</p> <p>0Valoración do respecto mutuo como principio de interacción nun grupo.</p> <p>Cognición social: análise de elementos relacionados (esquemas sociais e percepción social).</p> <p>Motivación social: emocións e motivacións.</p> <p>Grupo: características, elementos que o forman e tipos.</p> <p>Principios de intervención con grupos: iniciación e dinamización de procesos grupais.</p> <p>Análise das necesidades dos grupos en diferentes ámbitos de intervención das persoas coa titulación de técnico superior: instalacións hoteleiras, cámpings, casas de colonias, campamentos, ludotecas, instalacións deportivas, centros escolares en horario extraescolar, etc.</p> <p>Métodos activos e técnicas de participación grupal en animación sociocultural e turística.</p> <p>Aplicación de técnicas orientadas á creación de grupos en situación de lecer.</p> <p>Importancia da participación na creación de grupos.</p> <p>Procesos e estrutura dun grupo.</p> <p>0Aplicación das novas tecnoloxías para a comunicación.</p> <p>Traballo en equipo: composición.</p> <p>0Ambiente de traballo. Problemas relacionados co ambiente de traballo: burning e moobing.</p> <p>Valoración da promoción da igualdade na xeración de equipos de traballo.</p> <p>Valoración da importancia dos procesos de comunicación e coordinación dentro dun equipo de traballo.</p> <p>Comunicación horizontal e vertical no equipo de traballo.</p> <p>Coordinación e dinamización de equipos de traballo dentro dunha organización.</p> <p>Estratexias de distribución de tarefas e funcións.</p> <p>Técnicas de motivación e apoio no desenvolvemento das funcións dos membros do equipo de traballo.</p> <p>Condución de reunións: tipos de reunións e técnicas.</p> <p>Técnicas de información, motivación e orientación dentro do equipo de traballo.</p> <p>Formación das persoas que forman parte do equipo sobre as normas de seguridade das actividades e das instalacións.</p>



Contidos

Supervisión e seguimento de tarefas e funcións.

Toma de decisións: fases do proceso.

Técnicas para a xestión e a resolución de conflito. Negociación e mediación. Debate, resolución de problemas e reestruturación cognitiva. Técnicas e procedemento.

Análise de estratexias e instrumentos para o estudo de grupos.

Aplicación das técnicas de investigación social ao traballo con grupos.

Técnicas de observación e sociometría básica.

Técnicas de recollida, análise e interpretación de datos.



4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Dinámicas	20.5

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	NO
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Aplicáronse os principios de intervención con grupos
CA1.5 Valoráronse os motivos sociais de participación nun grupo
CA1.6 Valorouse a importancia de implicar as persoas participantes na creación do grupo
CA1.8 Aplicáronse técnicas participativas para a posta en marcha dos grupos, considerando os principios de intervención grupal
CA2.3 Aplicáronse técnicas de grupo para cada fase en que se ache o grupo
CA2.4 Propuxéronse medidas para garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer
CA2.5 Utilizáronse métodos activos para xerar a participación dentro do grupo
CA2.6 Organizáronse os espazos en función das características do grupo
CA2.7 Adecuáronse os tempos á realización das técnicas de grupo
CA3.1 Analizáronse os elementos do proceso de comunicación
CA3.2 Seleccionáronse estratexias para superar barreiras de comunicación grupal
CA3.5 Descríbóronse as habilidades de comunicación necesarias para favorecer o proceso de comunicación
CA3.6 Determináronse as técnicas de comunicación adecuadas á situación e atendendo á diversidade cultural e funcional, sobre todo ás situacións de discapacidade
CA3.7 Establecéronse sistemas de avaliación da eficacia dos procesos de comunicación
CA4.1 Caracterizouse a situación de traballo do equipo e os perfís das persoas que o compoñen
CA4.2 Formuláronse os obxectivos do grupo de traballo
CA4.3 Utilizáronse técnicas participativas para dinamizar o equipo de traballo



Criterios de avaliación
CA4.5 Coordinouse a secuencia das tarefas das persoas compoñentes do grupo de traballo
CA4.8 Especificáronse tarefas de formación para os membros do grupo sobre as técnicas e os protocolos que garanten a seguridade nas actividades
CA5.5 Seguíronse as fases do proceso de toma de decisións

4.5.e) Contidos

Contidos
<p>Psicoloxía social aplicada a grupos.</p> <p>Motivación social: emocións e motivacións.</p> <p>Grupo: características, elementos que o forman e tipos.</p> <p>Análise das necesidades dos grupos en diferentes ámbitos de intervención das persoas coa titulación de técnico superior: instalacións hoteleiras, cámpings, casas de colonias, campamentos, ludotecas, instalacións deportivas, centros escolares en horario extraescolar, etc.</p> <p>Métodos activos e técnicas de participación grupal en animación sociocultural e turística.</p> <p>Aplicación de técnicas orientadas á creación de grupos en situación de lecer.</p> <p>Técnicas de dinámica de grupos como metodoloxía de intervención.</p> <p>Organización de espazos, tempos e medios necesarios.</p> <p>Importancia de garantir un ambiente cooperativo e de satisfacción en situacións de lecer.</p> <p>0Aplicación das novas tecnoloxías para a comunicación.</p> <p>Sistemas de comunicación.</p> <p>Técnicas de comunicación: adaptación a contextos e grupos.</p> <p>Estilos de comunicación. Asertividade.</p> <p>Habilidades sociais básicas de comunicación. Características xerais das habilidades básicas de comunicación. Pautas de conduta na atención a participantes. escoita activa.</p> <p>0Ambiente de traballo. Problemas relacionados co ambiente de traballo: burning e moobing.</p> <p>Coordinación e dinamización de equipos de traballo dentro dunha organización.</p> <p>Condución de reunións: tipos de reunións e técnicas.</p> <p>Actitudes dos grupos ante os conflitos.</p> <p>Importancia das estratexias de comunicación na solución de problemas grupais.</p> <p>Avaliación da competencia social.</p> <p>Valoración da autoavaliación como estratexia para a mellora da competencia social.</p>



4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Evaluación de los procesos del grupo	20.5

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en contornos de lecer e as necesidades do grupo	NO
RA2 - Dinamiza un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo ás súas fases	NO
RA3 - Selecciona técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso	NO
RA4 - Organiza equipos de traballo segundo os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación	NO
RA5 - Aplica estratexias de xestión de conflitos grupais e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención	NO
RA6 - Avalía os procesos de grupo e a propia competencia social para o desenvolvemento das súas funcións profesionais, e identifica os aspectos susceptibles de mellora	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.2 Caracterizouse o ámbito de intervención da titulación de técnico superior
CA1.3 Valoráronse as necesidades de intervención no grupo
CA1.5 Valoráronse os motivos sociais de participación nun grupo
CA1.7 Xustificouse a importancia do respecto mutuo na interacción dentro dun grupo
CA2.8 Valorouse a importancia da utilización de dinámicas de grupo para interactuar con todos os membros do grupo
CA3.1 Analizáronse os elementos do proceso de comunicación
CA3.2 Seleccionáronse estratexias para superar barreiras de comunicación grupal
CA3.7 Establecéronse sistemas de avaliación da eficacia dos procesos de comunicación
CA4.6 Determináronse os procedementos de supervisión e avaliación do cumprimento das tarefas e as funcións dos membros do grupo de traballo
CA4.7 Valorouse a importancia de crear un clima de traballo adecuado e a promoción da igualdade nos equipos de traballo
CA5.6 Valorouse a importancia do uso das estratexias de comunicación na xestión de conflitos e a solución de problemas
CA6.1 Seleccionáronse os indicadores de avaliación
CA6.2 Aplicáronse técnicas de investigación social e sociométricas
CA6.3 Avaliouse a situación persoal e social de partida como profesional
CA6.4 Deseñáronse instrumentos de recollida de información
CA6.5 Rexistráronse os datos en soportes establecidos



Criterios de avaliación
CA6.6 Valoráronse os datos recollidos
CA6.7 Identificáronse as situacións que cumpra mellorar
CA6.8 Marcáronse as pautas de mellora

4.6.e) Contidos

Contidos
<p>0Valoración do respecto mutuo como principio de interacción nun grupo.</p> <p>Cognición social: análise de elementos relacionados (esquemas sociais e percepción social).</p> <p>Motivación social: emocións e motivacións.</p> <p>Análise das necesidades dos grupos en diferentes ámbitos de intervención das persoas coa titulación de técnico superior: instalacións hoteleiras, cámpings, casas de colonias, campamentos, ludotecas, instalacións deportivas, centros escolares en horario extraescolar, etc.</p> <p>0Valoración da importancia do uso de dinámicas de grupo para a interacción.</p> <p>Tipos de estratexias para valorar os sistemas de comunicación.</p> <p>Valoración da promoción da igualdade na xeración de equipos de traballo.</p> <p>Valoración da importancia dos procesos de comunicación e coordinación dentro dun equipo de traballo.</p> <p>Avaliación da estrutura e procesos grupais: indicadores.</p> <p>Avaliación da situación e da dinámica grupal.</p> <p>Análise de estratexias e instrumentos para o estudo de grupos.</p> <p>Aplicación das técnicas de investigación social ao traballo con grupos.</p> <p>Técnicas de observación e sociometría básica.</p> <p>Técnicas de recollida, análise e interpretación de datos.</p> <p>Avaliación da competencia social.</p> <p>Valoración da autoavaliación como estratexia para a mellora da competencia social.</p>



5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva son:

1. Desenvolgar estratexias de creación de grupos, tendo en conta a relación entre as intervencións en entornos de ocio y as necesidades do grupo.
2. Dinamizar un grupo adecuando o uso das técnicas de dinámica de grupo a súas fases.
3. Seleccionar técnicas de comunicación analizando as características dos grupos e das persoas implicadas no proceso.
4. Organizar equipos de traballo según os proxectos, para o que selecciona as técnicas de cooperación e coordinación.
5. Aplicar estratexias de xestión de conflitos grupales e solución de problemas, seleccionando técnicas en función do contexto de intervención.
6. Avalúar os procesos do grupo e a propia competencia social para o desenvolvemento de súas funcións profesionais, e identifica os aspectos susceptibles de mellora.

Os criterios de cualificación son os seguintes:

1. Portfolio 25%. Debe ser realizado en google drive e compartido co profesor na primeira semana da clase.
2. Presentacións orais na clase 25%
3. Asistencia 25%
4. Exame 30%

O alumno deberá acadar como mínimo un 25% por cento en cada unha das catro partes para poder facer media, agás no exame teórico que deberá sacar un cinco ou máis.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

As actividades de recuperación son aquelas actividades destinadas a aqueles alumnos que non lograron superar os obxetivos didácticos das unidades didácticas e teñen carácter obrigatorio.

- Plan de recuperación dentro da mesma avaliación:

Os alumnos que non superen o exame teórico farán unha recuperación a semana seguinte dos contidos teóricos da asignatura.

- Plan de recuperación para alumnos con a avaliación suspensa dentro do mesmo curso:



En caso de ter unha avaliación suspensa, o alumno fará un examen teórico-práctico, onde demostre a consecución dos aprendizaxes mínimos exixibles das UD's vista nese trimestre. Hasta un total de dúas probas por curso.

Presentación do portfolio con todas as dinámicas feitas.

- Plan de recuperación para alumnos con perda de avaliación continua:

Para alumnos con un número de faltas inxustificadas maior o 10% do número total de clases, deberán ir a proba extraordinaria de xuño que consistirá nunha proba o examen teórico-práctico con contidos do conxunto das UD's.

Presentación do portfolio con todas as dinámicas feitas.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Respecto o procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito á avaliación continua farase o seguinte:

Haberá unha proba teórica na que o alumno deberán demostrar contidos teóricos sobres as unidades vistas durante o curso.

Tamén deberá entregar un portfolio con todas as dinámicas feitas no curso.

Para considerar superado o módulo desde esta proba extraordinaria, o alumnado deberá obter un 5 na teoría e un 5 no portfolio.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

1.- Faranse reunións de departamento periódicas para o seguimento da programación didáctica do módulo.

2.-Na reunión farase unha valoración xeral das actividades de ensino- aprendizaxe realizadas ata o momento, especialmente no que afecta o tempo que precisan para o seu correcto desenvolvemento, a metodoloxía, os resultados de avaliación obtidos e as oportunas medidas de axuste que se propoñen para a mellora da práctica docente.

3.-O remate do curso e con anterioridade ó 30 de Xuño, farase unha memoria cos datos xerais do curso e unha relación de propostas concretas e xustificadas de mellora para o vindeiro curso, especialmente no que afecta as instalacións, os recursos, as actividades, a metodoloxía, avaliación e a temporalización dos contidos.

Empregaremos os seguintes indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino:



Indicadores de logro do proceso de ensino	Escala	1	2	3
4				

1. Fixar un nivel de dificultade adecuado ás características do alumnado.
2. Crear un conflito cognitivo que favorece a aprendizaxe.
3. Motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguir a participación activa de todo o alumnado.
5. Contar co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Manter un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Atender axeitadamente á diversidade do alumnado.
8. Utilizar distintos instrumentos de avaliación.
9. Valorar realmente a observación do traballo na aula.
10. Valorar axeitadamente o traballo participativo do alumnado

1 indica logro mínimo ou inexistente; 2, logro baixo; 3, logro importante; e 4, o logro total desexado.

E os seguintes indicadores para avaliar a práctica docente:

Indicadores de logro da práctica docente	1	2	3	4
--	---	---	---	---

1. Explicar, como norma xeral, para todo o alumnado.
2. Explicar individualmente a cada alumno e alumna cando o precise
3. Elaborar actividades atendendo á diversidade.
4. Utilizar distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
5. Combinar o traballo individual co traballo en equipo.
6. Potenciar estratexias de animación á lectura.
7. Potenciar estratexias de expresión e comprensión oral e escrita.
8. Incorporar as TIC aos procesos de ensino e aprendizaxe.
9. Prestar atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.
10. Corrixir rapidamente as probas e traballos
11. Debater co alumnado sobre a corrección das probas e traballos
12. Posibilitar que o alumnado visualice e comente os seus acertos e erros.
13. Implicarse nas funcións de titoría e orientación.
14. Adecuar os apoios e reforzos aos estándares de aprendizaxe.
15. Avaliar a eficacia dos programas de apoio, reforzo e recuperación.

1 indica logro mínimo ou inexistente; 2, logro baixo; 3, logro importante; e 4, o logro total desexado.

E importante tamén establecer unhas indicadores de logro para ver a grado de desenvolvemento da programación e tamén para valorar as necesidades de modificacións que fan falla. Para isto empregaremos a seguinte táboa:

Indicadores do grao de desenvolvemento da programación e da necesidade de modificacións realizar modificacións nela:

1	2	3	4
---	---	---	---



1. Respetar a secuenciación e temporalización previstas das unidades didácticas
2. Respetar a secuenciación prevista dos estándares para cada unha das unidades.
3. Respetar o grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.
4. Seguir unha estratexia metodolóxica común en todo o departamento.
5. Utilizar todos os materiais didácticos previstos.
6. Utilizar o libro de texto como material didáctico fundamental.
7. Respetar o plan de avaliación inicial fixado.
8. Respetar as pautas xerais establecidas para o proceso de avaliación continua.
9. Respetar os criterios establecidos para as recuperacións.
10. Respetar os criterios establecidos para a avaliación final.
11. Respetar os criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.
12. Respetar os criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.
13. Respetar os criterios establecidos para a avaliación das materias pendentes.
14. Establecer medidas de atención á diversidade cando eran necesarias
15. Informar ao titor ou titora das dificultades na aprendizaxe do alumnado.
16. Adecuar os exames aos estándares establecidos.
17. Realizar as actividades complementarias previstas.
18. Informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.
19. Informar ás familias sobre os criterios de promoción.
20. Contribuír desde a materia ao plan de lectura do centro.
21. Integrar as TIC no desenvolvemento da materia.
22. Realizar un seguimento continuado do desenvolvemento da programación.

1 indica desenvolvemento mínimo ou inexistente; 2, desenvolvemento deficiente; 3, desenvolvemento aceptable; e 4, desenvolvemento esperado e desexado

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Nas primeiras semanas de clase observaremos o nivel dos alumnos nas diferentes modalidades que se impartirán este ano. Tamén se pasará no primeiro día de clase un cuestionario para saber cal é a experiencia e coñecemento inicial do alumnado nos deportes individuais.

Non podemos responder de forma axeitada as necesidades dos alumnos se non coñecemos cales son estas, por elo realizaremos unha avaliación inicial que será o punto de partida para a proposta de diferentes medidas.

Os momentos no que faremos a avaliación serán a principio de curso e tamén o principio de cada unidade didáctica.

Qué valoraremos nesta avaliación inicial?

A diversidade de intereses e motivación o igual que as experiencias previas.



Cómo faremos esta evaluación inicial?

Principalmente a través de entrevistas e cuestionarios.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Entre os criterios que se utilizarán para atender á diversidade están:

- Organizar a sesión con diferentes grados de dificultade e niveles de execución.
- Diseñar actividades diferentes para traballar un mesmo contido.
- Utilizar actividades de libre elección por parte dos alumnos.
- Realizar actividades individuais, en gran grupo ou en pequeno grupo.
- Planificar actividades de reforzo nas horas que prevé o decreto lei.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A educación en valores debe estar presente en todas nosas actuacións. Esta materia do ciclo permite traballar estes contidos. Dado o carácter de estes contidos partimos da idea de que todos serán traballados sempre, inda que nosa intención en este apartado é fixar aspectos concretos de algunhas unidades que programamos, que teñen máis afinidade con os temas e valores que pretendemos traballar, de esta forma aseguramos que aqueles aspectos que consideramos básicos non queden en meras intencións.

A continuación expoño os obxectivos con respecto a cada uno de eles e as formas e aportacións que desde nosa materia imos a realizar os mesmos:

A educación en respecto dos dereitos e liberdades fundamentais.

Obxectivo: Recoñecer, valorar e poñer en práctica valores de convivencia, paz, solidariedade, liberdade e respecto.

A prevención de conflitos e a resolución pacífica dos mesmos.

Obxectivo: Prevenir e evitar calquera tipo de conflito e solucionalo de forma dialogada e pacífica sempre que se produza.

A igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres.

Obxectivo: concienciar sobre a igualdade de dereitos entre homes e mulleres e a necesidade de recoñecer e aceptar diferencias fisiolóxicas.

A igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade:

Obxectivo: Fomentar nos nosos alumnos e alumnas unha conciencia colectiva que lles leve a practicar a tolerancia.

Educación o consumidor.

Obxectivo: Adquirir unha actitude crítica e responsable hacia o consumo e hacia os mensaxes dos medios de comunicación.



9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Con respecto as actividades complementarias e extraescolares son aquelas que complementan o desenvolvemento da labor docente e a adquisición de contidos. Contribúan a formación integral do alumnado e a súa relación con entorno.

Intentaremos o longo do curso preparar algunha saída como por exemplo a circonove en Santiago de Compostela onde o alumnado aprenderá diferentes dinámicas para traballar con grupos baseadas nos malabares, acrobacias, clown e aéreos.

10. Outros apartados

10.1) Aclaracións terminolóxicas da programación didáctica:

Entendemos este documento como parte integrante do proceso de ensinanza aprendizaxe que parte e desenvolve o primeiro nivel de concreción curricular, referida a normativa de base para noso sistema educativo e nosa etapa e de segundo nivel de concreción curricular, e dicir, de decisións de centro no que se sitúan.

Con esta programación didáctica pretendemos:

- Asegurar a coherencia vertical e horizontal no ciclo formativo.
- Contextualizar o currículo oficial a nosa aula e contexto.
- Facilitar o proceso de ensinanza (como documento práctico de consulta).
- Minimizar a improvisación.

E convinte mencionar neste apartado o seguinte:

Aclarar previamente que os resultados de aprendizaxe son unha concreción do currículo para facer un currículo algo máis operativo e práctico. Son un paso máis no desenvolvemento curricular. De acordo co didáctico Asturiano, Carlos Suárez López Calleja, na súa formulación hai que ter en conta tres compoñentes de unha situación competencial: contido a tratar, proceso mental e contexto de traballo na aula o sobre o que buscamos transferencia para a vida.

Con respecto as actividades de ensinanza aprendizaxe e convinte que teñan presenza diferentes tipos de actividades que, pola súa finalidade diferenciada, obedezan a distintos criterios (MEC, 1992). A continuación, éstas se presentan recollidas nun cadro resumen:

ACTIVIDADES ENSEÑANZA APRENDIZAXE:

- De introdución e/o motivación
- Detección de ideas e coñecementos previos
- Adquisición de novos aprendizaxes
- Aplicación de coñecementos a diferentes contextos y situacións
- Consolidación o repaso de los contenidos tratados anteriormente
- Síntese e recapitulación
- Reforzo, ampliación o adaptación
- Avaliativas
- Complementarias e extraescolares



Con respecto os materiais empregados nas diferentes unidades didácticas, a selección feita polo noso centro sobre os materiais terá en conta os seguintes criterios: que nos sexan discriminatorios, que permitan o uso comunitario de os mesmos, que eviten o derroche innecesario e a degradación do medio ambiente e que inclúan as normas de seguridade.

10.2) Tecnoloxías da información e comunicación:

En todas as unidades será empregado como libro do profesor de rexistro de notas, observación e anotacións das clases e dos alumnos a ferramenta 2.0 adittio app.

Os alumnos farán un portfolio en google drive onde recopilarán os seus traballos, reflexións e o diario de todas as clases prácticas que imos facendo durante o curso. Cada dúas semanas o profesor avaliará o portfolio de acordo a rúbrica.

Por outra banda, toda a teoría das unidades presentarase o alumnado a través da plataforma moodle.

10.3) Bibliografía

- Canto, J. (2000). Dinámica de grupos: aspectos técnicos, ámbitos de intervención y fundamentos teóricos. Málaga. Aljibe.
- Pérez, M.J. y Torres, C. (1999). Dinámica de grupos en formación de formadores: casos prácticos. Herder S.A.
- Shulman, J.; Lotan, R. y Whitcomb, J. (1998). El trabajo en grupo y la diversidad en el aula. Buenos Aires. Amorrortu.
- Fueguel, C. y Montolín, M.R. (2000). Innovemos el aula: creatividad, grupo y dramatización. Barcelona. Octaedro.
- Gil, F. y Alcorer, C.M. (1999). Introducción a la psicología de los grupos. Madrid. Pirámide.
- Castaño, J. (2001). Juegos y estrategias para la mejora de la dinámica de grupos. Editorial Wanceulen.
- Álvarez, M.J. y Pérez, R. (2000). Manual de dinámica de grupos. Madrid. Feaps.
- Martínez, M.C. (2001). Psicología de los grupos: elementos básicos y dinámica. Martín Librero Editor.
- Fernández, J. (2000). Sociología de los grupos: sociometría y dinámica de grupos. Universidad Almería. Servicio de Publicaciones.
- Tejada, J. (1997). Grupo y educación: técnicas de trabajo y análisis. Ediciones de la Librería Universitaria de Barcelona.
- Brunet, J.J. y Negro, J.L. (1996). Tutoría con adolescentes. Madrid. Ediciones San Pío.
- Fuentes, P. et al. (2000). Técnicas de trabajo en equipo: una alternativa en educación. Madrid. Pirámide.
- Fuentes, P. et al. (1997). Las técnicas de trabajo intelectual y de grupo en el aula. De la teoría a la práctica. Madrid. Pirámide.